

Rubiaceae (2 роди, 3 види): *Cruciata laevipes* Opiz, *Galium album* Mill., *G. odoratum* (L.) Scop.

Salicaceae (2 роди, 2 види): *Populus tremula* L., *Salix caprea* L.,

Scrophulariaceae (1 рід, 1 вид): **Veronica. officinales* L.

Urticaceae (1 рід, 1 вид): *Urtica dioica* L.

Vaccinaceae (1 рід, 1 вид): *Vaccinium myrtillus* L.

Violaceae (1 рід, 1 вид): **Viola canina* L.

MAGNOLIOPHYTA, LILIOPSIDA (3 родини, 12 родів, 13 видів).

Juncaceae (2 роди, 2 види): **Juncus effusus* L., *Luzula sylvatica* (Huds.) Gaudin

Liliaceae (1 рід, 1 вид): *Majanthemum bifolium* (L.) F.W. Schmidt

Poaceae (9 родів, 10 видів): *Agrostis gigantea* Roth, **Anthoxanthum odoratum* L., *Calamagrostis epigeios* (L.) Roth, *Coeleria glauca* (Spreng.) DC., **Deschampsia caespitosa* (L.) Beauv., *Festuca rubra* L. s. str., *Melica nutans* L., *Milium effusum* L., **Poa. nemoralis* L., *p. pratensis* L.

Сучасне флоронаселення заповідного урочища "Шклівське" сформоване 82 видами 74 родів, 42 родин і 4 відділів. Більшість видів належать до порядку Magnoliophyta – 76, у т.ч. до класу Magnoliopsida – 63 і класу Liliopsida – 13. Інші відділи представлені 1-3 видами. У заказнику зростає 2 здичавілих інтродуценти. Видів, які трапляються лише на лісових дорогах та просіках, нараховано 28, що становить 34,15 % від флоронаселення заповідного урочища. Такі параметри оцінки флоронаселення свідчать про його бідність, а отже для функціонування заповідного урочища "Шклівське" як ключової території його потрібно значно розширити за рахунок прилеглих угідь.

Література

1. Екологія Львівщини 2007. – Львів, 2008. – 184 с.
2. Олещенко В., Мовчан Я., Парчук Г. Нормативно-правові підстави для розбудови екомережі України // Розбудова екомережі України. – К., 1999. – С. 7-12.
3. Определитель высших растений Украины. – К. : Вид-во "Наук. думка", 1987. – 548 с.
4. Природно-заповідний фонд Української РСР (Реєстр-довідник заповідних об'єктів). – К. : Вид-во "Урожай", 1986. – 224 с.
5. Формування регіональних схем екомережі (методичні рекомендації). – К. : Фітосоціоцентр, 2004. – 71 с.
6. Шеляг-Сосонко Ю.Р. Головні риси екомережі України// Розбудова екомережі України. – К., 1999. – С. 13-22.

УДК 581.526.42 (477. 85) Г.Д. Шутак; доц. В.Д. Солодкий, канд. біол. наук –
Державне управління охорони навколишнього природного середовища
в Чернівецькій області; доц. В.Я. Заячук, канд. с.-г. наук –
НЛТУ України, м. Львів

ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ "ХОТИНСЬКИЙ"

У контексті реалізації державної політики у сфері розширення мережі територій природно-заповідного фонду та програми розвитку заповідної справи Чернівець-

кої області визначено еколого-біологічні засади створення Національного природного парку "Хотинський".

Ключові слова: Чернівецька область, збалансований розвиток, природно-заповідний фонд, національний природний парк.

G.D. Shutak; assoc. prof. V.D. Solodkyi – Government department of nature environment protection in Chernivtsi region; assoc. prof. V.Ya. Zaychuk – NUFWT of Ukraine, L'viv

Ecological and biological principles of creation the national nature park "Khotynskiy"

Within the framework of realization of the state policy on expansion the network of nature reserve fund territories and within the program on development of reserve activities of Chernivtsi region are defined the ecological and biological principles of creation the national nature park "Khotynskiy".

Keywords: Chernivtsi region, Balanced development, nature reserve fund, national nature park.

Вступ. Програмою розвитку заповідної справи Чернівецької області передбачено створення Національного природного парку "Хотинський" (далі – НПП) [9]. З цією метою фахівці держуправління охорони навколишнього природного середовища, науковці Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, Чернівецького факультету національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" та Кам'янець-Подільського державного університету Хмельницької області спільно з активом Буковинської філії національного екоцентру України "Крона" та представниками неурядової громадської організації "Товариство Подільських природодослідників та природолюбів" здійснили сім експедицій по придністровському регіону у Хотинському, Сокирянському та Кельменецькому районах Чернівецької області з метою вивчення біологічного та ландшафтного різноманіття [10,11].

Матеріали і методи досліджень. У ході досліджень враховано положення і вимоги чинних в Україні міжнародних конвенцій та угод в галузі охорони довкілля – Конвенції про охорону біологічного різноманіття (1992) та її програми щодо природоохоронних територій (2004), Конвенції про захист всесвітньої культурної та природної спадщини (1972), Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів (1971), Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (1979) та Європейської ландшафтно-конвенції (2005) у частині завдань, що стосуються розвитку та збереження природно-заповідного фонду [1-3].

В основу досліджень покладено також законодавчі акти, що прийняті в останні роки Верховною Радою України та центральними органами виконавчої влади, що напряду пов'язані з екологічними проблемами регіону. Це, насамперед, Закони України "Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 рр.", "Про екологічну мережу України" [5]. Для впровадження вказаних директивних документів розроблено плани дій, спрямованих на збереження цінних природних комплексів, територій та об'єктів природно-заповідного фонду, призупинення втрати біотичного та ландшафтного різноманіття. Згідно з визначеними пер-

спективами галузі, основними напрямками розвитку заповідної справи досліджуваної території визначено:

- підвищення стійкості екосистем до негативних чинників середовища;
- зменшення антропогенного навантаження;
- збільшення лісистості території району до оптимальної;
- раціональне, невиснажливе природокористування з метою задоволення потреб національної економіки у природних ресурсах.

Результати досліджень та їх обговорення. Дослідженнями встановлено, що природно-заповідний фонд на території Придністров'я недостатньо презентує біологічне та ландшафтне різноманіття краю. Зокрема у реєстрі заповідних територій та об'єктів є: Кельменецький район – 9 територій та об'єктів загальною площею 2144,55 га, з них: 4 заказники державного та місцевого значення, 5 пам'яток природи місцевого значення; Сокирянський район – 16 територій та об'єктів загальною площею 1458,76 га, з них: 5 заказників місцевого значення, 11 пам'яток природи та парків пам'яток місцевого значення; Хотинський район – 31 територія та об'єкт загальною площею 912,6 га, з них: 8 заказників місцевого значення, 13 пам'яток природи державного та місцевого значення, 5 заповідних урочищ, 5 парків-пам'яток та дендрологічний парк місцевого значення. Відповідно у цих районах площа природно-заповідного фонду становить 1-3 % від території району. Для порівняння: показник заповідності Чернівецької області становить 10,5 %, а загальнодержавний – 4,7 % [4].

Ми дослідили, що є можливості значного розширення меж природно-заповідного фонду у придністровській зоні Буковини за рахунок території проєктованого національного природного парку "Хотинський", що знаходиться у придністровській частині Хотинського, Сокирянського та Кельменецького районів. Загальна площа проєктованого НПП – 19,5 тис. га. З фізико-географічного погляду, це Прут-Дністровське межиріччя, що в геологічному плані є первинною поверхнею сарматського плато і характеризується багатим біорізноманіттям. Відповідно до існуючої практики, у межах НПП буде виділено 4 зони: заповідна, стаціонарної та регульованої рекреації і господарська. Ядром НПП "Хотинський" слугуватимуть Дністровське водосховище, а також лісові масиви існуючих заповідних територій Кельменецького, Ломачинецького, Сокирянського лісництв ДП "Сокирянський лісгосп" та Рухотинського, Хотинського лісництв ДП "Хотинський лісгосп", а також ліси вздовж Дністра Хотинського держспецлісництва АПК.

Тільки за попередніми дослідженнями, на території проєктованого НПП виявлено 520 видів судинних рослин, з них 42 занесено до раритетних списків міжнародного та національного рівнів. Багатий також тваринний світ майбутнього національного парку – тут мешкають близько тисячі видів тварин. Це становить майже сімдесят відсотків фауністичного різноманіття Чернівецької області. Безхребетні тварини представлені, головним чином, комахами, молюсками, ракоподібними і павукоподібними. З них 37 видів є рідкісними і зникаючими. До Червоної книги України занесено 17 представників фауни і флори, до Європейського Червоного списку – 16, Червоного списку Міжнародного Союзу охорони природи – 10 і до Бернської конвенції – 8. У

зв'язку з цим територія Національного природного парку "Хотинський" виконуватиме роль банку генофонду рослинного і тваринного світу, буде полігоном для здійснення наукового моніторингу довкілля [6-8].

Питання рекреаційної діяльності на території Хотинського, Сокирянського та Кельменецького районів, створення сприятливих екологічних умов для здоров'я людини нерозривно пов'язані з розвитком природно-заповідної справи. Рекреаційні ресурси нового НПП не тільки дають змогу в короткі терміни відновити фізичні й духовні сили людини, але й будуть базою еколого-просвітницької роботи. Найбільш мальовничі, естетично цінні ділянки природи, зазвичай, слугуватимуть естетичним, культурним та еколого-виховним цілям.

Особливої уваги потребує заповідання Дністровського водосховища. Дністровське водосховище є не тільки регулятором водного режиму р. Дністер, воно виконує значні водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні, естетичні інші важливі функції, а також є джерелом для задоволення потреб суспільства в рибних ресурсах. На стан прибережних смуг Дністровського водосховища позитивно впливають природно-заповідні території лісового фонду зокрема: ландшафтні заказники місцевого значення "Шебутинський яр", "Галицька стінка", "Василівський яр", "Бабинська стінка", "Молодівський яр", "Поливанів яр" та інші об'єкти природно-заповідного фонду.

Висновки. У сучасних умовах розвиток природно-заповідного фонду є гарантією збереження біотичного різноманіття унікальних і типових природних ландшафтів. Створення Національного природного парку "Хотинський" – запорука підтримання науково обґрунтованої, репрезентативної та ефективно керованої екологічної системи як базового елемента збалансованого розвитку регіону.

Створення НПП забезпечить збереження генофонду рослинного і тваринного світу, екологічно-збалансоване природокористування, розбудову мережі природоохоронних територій, виконання наукових досліджень у сфері заповідної справи. Це стане передумовою розвитку екотуризму, рекреаційної бази, підвищення екологічної поінформованості та залучення широких верств населення до розв'язання екологічних проблем, виконання міжнародних конвенцій та угод.

Література

1. Європейська ландшафтна конвенція // Відомості Верховної Ради. – К., 2005. – № 51. – С. 547-550.
2. Збірник законодавчих актів України про охорону навколишнього природного середовища. – в 11-ти т. – Чернівці : Вид-во "Зелена Буковина", 1996-2005.
3. Концепція збереження біологічного різноманіття України / Затв. Постановою КМУ № 439 від 12.05.1997 р. – К., 1997. – 28 с.
4. Солодкий В.Д., Білоконь М.В., Королюк В.І. Природно-заповідний фонд Чернівецької області. – Чернівці : Вид-во "Зелена Буковина", 2004. – 56 с.
5. Солодкий В.Д., Лавров В.В. Ефективні підходи до формування екомережі Чернівецької області // Агроекологічний журнал. – К, 2008. – № 1. – С. 13-17.
6. Солодкий В.Д. Основи заповідної справи : навч. посібн. – Чернівці : Вид-во "Зелена Буковина", 2008. – 408 с.
7. Червона книга України. Тваринний світ. – К. : Українська енциклопедія, 1994. – 464 с.

8. Червона книга України. Рослинний світ. – К. : Українська енциклопедія, 1994. – 608 с.
9. Царик Й.В., Солодкий В.Д. Програма розвитку заповідної справи Чернівецької області // Вісник Львівського національного університету ім. Івана Франка. – Львів : Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка. – 2008. – № 48. – С. 83-89.
10. Шутак Г.Д. Екологізація природокористування як визначальний фактор збереження біорізноманіття Буковини. // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць. Сер. : Біологія. – Чернівці : Вид-во "Рута". – 2008. – Вип. 373. – С. 222-230.
11. Шутак Г.Д., Солодкий В.Д., Сівак В.К. Карпатська конвенція і розвиток заповідної справи на Буковині : монографія. – Чернівці : Вид-во "Зелена Буковина", 2009. – 128 с.

УДК 332.1:330.341.1

Доц. О.Б. Жихор, канд. екон. наук – Інститут
регіональних досліджень НАН України

МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Обґрунтовано механізм реалізації політики інноваційного розвитку регіону, запропоновано найголовніші його принципи та завдання. Звернуто увагу на створення в Україні єдиного органу виконавчої влади для проведення виваженої державної регіональної інноваційної політики.

Ключові слова: механізм, принципи, завдання, регіональна інноваційна політика.

Assoc. prof. O.B. Zhyhor – Institute of Regional Researches NAS of Ukraine

Policy realization mechanism of innovative region development

Grounded mechanism of realization of policy of innovative development of region, the most important his principles and tasks are offered. Paid a regard to creation in Ukraine of single organ of executive power for conducting of the weighed public regional innovative policy.

Keywords: mechanism, principles, tasks, regional innovative policy.

Актуальність теми. Реалізація інноваційної політики в регіонах досі здійснюється фрагментарно, хаотично, залежно від сформованої інноваційної інфраструктури та дій органів влади, місцевого бізнесу, характеризується низьким (недостатнім) рівнем залучення інтелектуального потенціалу регіону та слабкими міжрегіональними зв'язками.

Пошуки шляхів поліпшення ситуацій у інноваційній сфері, наявність в науковій літературі та урядових документах різноманітних підходів до підвищення ефективності регіональної інноваційної політики підводять до думки, що без розроблення організаційно-економічного механізму, здатного поєднати всі аспекти інноваційного процесу, покращення досягнути не вдасться.

Аналіз останніх наукових досліджень. У розвиток ефективного організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю значний внесок зробили такі провідні вітчизняні вчені як О. Алимов, О. Амоша, П. Борщевський, А. Валюх, В. Геєць, Б. Данилишин, Е. Зінь, С. Ілляшенко, М. Корецький, Л. Федулова та інші.

Невирішеність проблемних питань розвитку інноваційної діяльності в регіонах та потреба удосконалення управління нею зумовила нагальність дослідницького пошуку розроблення дієвого механізму реалізації та стимулювання інноваційної регіональної політики.